

Den gemensamma läkemedelslistan – gemensamt ansvar

Innehållsförteckning med länkar till respektive avsnitt

Bakgrund	1
Rutiner för hantering av läkemedelslistan i COSMIC och PASCAL	2
Enkel läkemedelsgenomgång (Läkemedelsavstämning)	2
Fördjupad läkemedelsgenomgång	3
Utskrivning från sjukhus	3
Informationsöverföring och uppföljning i öppenvård	4
Ordination, ändring eller utsättning av läkemedel	4
Dospatienter	5
Övrigt	5
Utbildning	5

Bakgrund

Den gemensamma läkemedelslistan i COSMIC är viktig, inte minst för patientsäkerheten. Den skall alltid vara fullständig och uppdaterad för att kunna vara ett säkert och tillförlitligt redskap i sjukvården.

- Att hålla läkemedelslistan uppdaterad är ett gemensamt ansvar för alla som arbetar i den.
- Den som är behörig uppdaterar själv.
- Den som inte har behörighet att ändra i listan, men upptäcker ett behov av ändring, kontaktar behörig ordinator.

Om den gemensamma läkemedelslistan hålls uppdaterad, behövs ingen särskild dokumentation av patientens samlade läkemedel vid en viss tidpunkt på andra ställen i journalen, t ex epikrisen. Detta gäller dock inte [dospatienter](#), vars läkemedelslistor ligger i Pascal och också ska uppdateras i Pascal.

Dessa rutiner utgår från nationella rekommendationer från LOK (Nätverket för Sveriges läkemedelskommittéer) och Läkarförbundet – som angetts i dokumentet [Ansvar för patientens ordinerade läkemedel – läkemedelslista](#) och har anpassats för Region Jämtland Härjedalen och COSMIC.

Patientsäkerhet
Kristina Seling

Till grund för dessa rutiner ligger [Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården](#)

Kortfattad tolkning av föreskrifter:

- Det ska finnas en läkemedelslista med patientens samlade aktuella läkemedel.
- Läkemedelslistan är att betrakta som en journalhandling.
- Ingen enskild person är ansvarig för hela läkemedelslistan, utan varje ordinator är ansvarig för sin egen ordination.
- Ordinatören är skyldig att informera sig om vilka eventuellt övriga läkemedel som patienten använder, att ta ställning till hur detta påverkar ens ordination eller uppföljningen av en behandling och att ta ställning hur den nya ordinationen påverkar tidigare ordinationer.
- Ordinatören är ansvarig för att aktuell ordination är lämplig utifrån patientens status och behov samt mot bakgrund av tillgänglig historik.

Rutiner för hantering av läkemedelslistan i COSMIC och PASCAL

Enkel läkemedelsgenomgång (Läkemedelsavstämning)

Ordet Läkemedelsavstämning har av Socialstyrelsen ersatts av Enkel läkemedelsgenomgång, men innebär i korthet fortfarande att efter en sådan ska Läkemedelslistan avspegla de läkemedel patienten tar vid aktuellt tillfälle.

Vid oklarhet om vilka läkemedel som tidigare förskrivits kan [Läkemedelförteckningen](#) behöva öppnas.

Den visar samtliga receptförskrivna läkemedel patienten hämtat ut de senaste 15 månaderna och nås enklast genom att antingen trycka på Pascal-rutan i läkemedelslistan eller genom att öppna NPÖ. Patientens samtycke behövs för att öppna Läkemedelsförteckningen.

Patientsäkerhet
Kristina Seling

Öppna Läkemedelsförteckningen via Pascal

Registrera dospatient

är inte dospatient.

För att bli dospatient måste patienten lämna samtycke.
Bara läkare med personlig förskrivarkod kan registrera samtycke i Pascal.

ⓘ Vad innebär samtycket till att bli dospatient?

Samtycker till att bli dospatient

Registrera Avbryt

Kryssa bort rutan "registrera dospatient"

Åtkomst till uppgifter om uthämtade läkemedel (läkemedelsförteckningen)
Pascal erbjuder möjlighet att ta del av uppgifter om uthämtade läkemedel fr
här för att registrera samtycke.

Registrera samtycke

Registrera samtycke (engångs, tillvidare eller
nödåtkomst)

Öppna läkemedelsförteckningen via NPÖ

Media >

Uthopp >

VAS >

Läkemedel >

Vätskebalans >

EKG

PACS

Röntgenöversikt

NPÖ

Registrera samtycke (engångs, tillvidare eller
nödåtkomst)

En fördel med att öppna
Läkemedelsförteckningen i Pascal är
att man där enkelt kan söka
biverkningar och interaktioner

Fördjupad läkemedelsgenomgång

- Om läkemedelsrelaterade problem konstateras eller misstänks kvarstå efter en enkel läkemedelsgenomgång ska fördjupad läkemedelsgenomgång genomföras.
- För varje läkemedel ska
  - kontrolleras att det finns en indikation för läkemedlet,
  - behandlingseffekten värderas,
  - bedömas hur doseringen av läkemedlet förhåller sig till patientens fysiologiska funktioner,
  - utvärderas om läkemedlets biverkningar, risken för biverkningar eller risken för interaktioner är större än nytta med läkemedlet och
  - nytta med läkemedlet i förhållande till patientens övriga läkemedel och behandlingar värderas.

Utskrivning från sjukhus

- [Läkemedelsberättelse](#) ska skrivas vid utskrivning. Den ska beskriva förändringar i läkemedelsbehandlingen och orsaken till dessa.

Patientsäkerhet
Kristina Seling

- Patienten ska få med sig den uppdaterade läkemedelslistan och läkemedelsberättelse.
- Läkemedelsberättelsen och uppdaterad läkemedelslista ska överföras till nästa vårdgivare samma dag som patienten skrivs ut.

Informationsöverföring och uppföljning i öppenvård

- Efter varje förändring i Läkemedelslistan ska ett exemplar av patientens aktuella läkemedelslista skrivas ut på papper och ges till patienten eller skickas per post. Om patienten har hjälp av kommunens sjuksköterska för läkemedelshantering ska listan även sändas dit. Patienten ska informeras om att Läkemedelsliste-utskriften är den gällande ordinationshandlingen, ingen annan. Handskrivna läkemedelslistor ska inte förekomma.
- En fördjupad läkemedelsgenomgång ska följas upp. Det ska tas ställning till när uppföljningen ska göras och vilken vårdgivare eller vårdenhet som ska ansvara för den.
- Det är lämpligt att alla patienter med flera läkemedel för olika sjukdomar har en fast läkare som är specialist i allmänmedicin och som tar övergripande ansvar för läkemedelsbehandlingen.

Ordination, ändring eller utsättning av läkemedel

- Innan ett läkemedel ordineras skall ordinatören ta del av den gemensamma läkemedelslistan för att kunna ta ställning till hur interaktioner eller andra följder av övrig medicinering påverkar ordinationen.
- Vid iterering av en ordination som tidigare gjorts av annan ordinator, tar man över ansvaret för att indikationen för ordinationen kvarstår och att ordinationen är fortsatt lämplig med hänsyn till övrig medicinering och övriga kända förhållanden.
- För läkemedel som är tänkta för en viss tids behandling ska behandlingstiden anges. På det sättet sätts läkemedlet automatiskt ut när behandlingen avslutas.
- Om doseringen av ett läkemedel ändras eller om det sätts ut, är vårdgivaren ansvarig för att detta registreras i Läkemedelslistan och att patienten då får en ny utskrift av Läkemedelslistan.
- Läkemedel som patienten fått via rekvisition och t.ex. administrerats på sjukhusmottagning utan att recept skrivits i COSMIC, ska antecknas i läkemedelslistan via menyval "Ny ordination".
- Läkemedel som patienten ordinerats från annat håll eller köpt själv, ska registreras i Läkemedelslistan. Funktionen "Ny ordination" används. Mallar i COSMIC finns för både Receptfria Läkemedel och Naturläkemedel, rutan för Annan ordinator bockas i.

Patientsäkerhet
Kristina Seling

Dospatienter

- Använder patienten dosexplicerade läkemedel, ska ordinationen ske i ordinationsverktyget PASCAL om inte särskilda skäl kräver annat. Se [Doserutin](#). Alla väsentliga förändringar i patientens läkemedelsordinationer måste även dokumenteras i journaltext, under lämpligt läkemedelssökord, då PASCAL inte har längre historik än maximalt 26 månader. Alternativt kan man även i öppenvård föra över patientens läkemedel till läkemedelsmodulen i Cosmic och se till att uppdatera denna.
- I COSMIC's läkemedellista ska mall "1.DOSPATIENT – SE PASCAL" föras in (via "ny ordination") för att tydliggöra att det är en dospatient.
- Minst en gång per år ska läkemedelslistan i PASCAL gå igenom och dikteras ned i sökorden enkel- eller fördjupad läkemedelsgenomgång.

Övrigt

- Vid förskrivning ska det vara säkerställt att aktuella läkemedel kan hämtas ut från apoteket så att behandling kan inledas utan olämplig fördröjning eller inget behandlingsuppehåll sker.
- Läkemedelsreaktioner, läkemedelsallergier och läkemedelsbiverkningar som innebär en allvarlig risk för patientens liv eller hälsa ska registreras under knappen "Varning" ([SOSFS2008:14 \(M\) 3 kap, § 6](#)). Se [Rutin för Varning och OBS i COSMIC](#)
- Be gärna patienten att i lugn och ro gå igenom den utskrivna läkemedelslistan och höra av sig om det är något som inte stämmer med hur han eller hon tar läkemedlen.

Utbildning

- Alla nyanställda läkare och annan personal som har behörighet att ordinera läkemedel ska vid anställningens början erhålla utbildning i användningen av Läkemedelsmodulen i COSMIC enligt dessa rutiner.